

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 11 lipca 2024 r.

PS.I.431.48.2024.MPR

**Pani
Klaudia Tkaczyk
Dyrektor
Miejsko–Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
Plac Wolności 1
46-380 Dobrodzień**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach od 22 do 29 maja 2024 r. przeprowadzono w Miejsko–Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrodzieniu¹ kontrolę kompleksową w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² oraz zgodności zatrudnienia pracowników Ośrodka z wymaganymi kwalifikacjami.

Pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia się działalność Ośrodka w kontrolowanym zakresie.

Ocenę działalności Ośrodka oparto o ustalenia kontroli opisane szczegółowo w protokole. Należy jednocześnie podkreślić, że stwierdzone uchybienie oraz nieprawidłowości nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki.

Odnosząc się do realizowanych zadań – pozytywnie oceniono:

- kwalifikacje pracowników socjalnych;
- wypełnienie przez pracowników socjalnych obowiązku związanego z podnoszeniem kwalifikacji;
- realizację zapisów wynikających z założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w zakresie wprowadzanych programów;

¹ Zwany w dalszej części wystąpienia: Ośrodkiem.

² Nazywana dalej: ustawą.

- realizację zadania własnego o charakterze obowiązkowym dotyczącego sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej;
- ustalania wysokości oraz okresu uprawnienia do zasiłku stałego;
- organizację, świadczenie i kontrolę usług opiekuńczych;
- realizację zadania zleconego w zakresie wypłacania wynagrodzenia dla opiekuna;
- współpracę z powiatowym urzędem pracy;
- działań podejmowanych przez Ośrodek w ramach realizacji rządowych programów pomocy społecznej.

Nie wnosi się uwag do:

- kwalifikacji Dyrekcji Ośrodka;
- zgodności wynagrodzenia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w rozporządzeniu w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 roku;
- zgodności przyznawania dodatków służbowych z zasadami określonymi w ustawie;
- działań podejmowanych w ramach wsparcia udzielanego osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

W zakresie prowadzonych postępowań ustalono, że:

- w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizacja wywiadów sporządzana była zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy, tj. nie rzadziej niż co 6 miesięcy;
- w zdecydowanej większości przypadków wnioski rozpatrywane były w terminie 1 miesiąca od daty wpływu do Ośrodka, natomiast w przypadku gdy nie było to możliwe, do wnioskodawcy kierowane było stosowne zawiadomienie, zgodnie z treścią art. 36 k.p.a.;
- wszystkie poddane analizie decyzje administracyjne zawierały poprawne pouczenie;
- na wszystkich dokumentach załączonych do wniosków o przyznanie pomocy widnieje data wpływu do Ośrodka, co jest zgodne z zasadą pisemności postępowania określoną w art. 14 k.p.a.;

- we wszystkich poddanych kontroli postępowaniach decyzje strony odebrały osobiście lub zostały one doręczone za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Ponadto należy wskazać, że z uwagi na brak złożonych wniosków oraz rozpoznanych potrzeb, w okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował:

- 1) w ramach realizacji zadań własnych gminy, określonych w art. 17 ustawy, zadań pn.:
 - udzielanie schronienia osobom tego pozbawionym;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
 - przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
 - opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia
 - w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
 - organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania;
 - prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych;
 - sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
 - przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
 - organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich;
 - prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
 - opracowanie i realizacja projektów socjalnych;

- przyznawanie i realizacja usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej;
 - podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 2) w ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, na podstawie art. 18 ustawy, zadań pn.:
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
 - prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.

Na podstawie ustaleń kontroli stwierdzono:

- 1) **uchybie** dotyczące wadliwej podstawy prawnej w wydanych decyzjach administracyjnych;
- 2) **nieprawidłowości** w tym:
 - a) **kluczowe**, w zakresie braku zatrudnienia wymaganej przepisami ustawy liczby pracowników socjalnych;
 - b) **znaczące**, w zakresie nie spełnienia przez Ośrodek standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem się określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
 - c) **zwykłe**, w zakresie:

- nieprecyzyjnego określenia zakresu zadań Ośrodka w § 1 ust. 2 statutu tej jednostki, co stanowi naruszenie art. 11 ust. 2 ustawy o finansach publicznych w związku z art. 17 i 18 ustawy;
- nierzetelnego sporządzania sprawozdawczości, co stanowi naruszenie art. 17 ust. 1 pkt 17 i art. 18 ust. 1 pkt 10 ustawy;
- braku wskazywania w toku postępowania przesłanek na podstawie, których przyznano zasiłek okresowy, co stanowi naruszenie art. 38 ust. 1 ustawy;
- braku ustalania w toku postępowania przesłanek uzasadniających na jaki okres należy przyznawać zasiłek okresowy, co stanowi naruszenie art. 38 ust. 5 w związku z art. 3 ust. 3 ustawy;
- braku rzetelnego sporządzania rodzinnych wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji, co stanowi naruszenie § 4 pkt 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- braku ustalenia, w trakcie postępowania o przyznanie dla dziecka prawa do posiłku w szkole lub przedszkolu, czy są one w domu tego posiłku pozbawione, co stanowi naruszenie art. 48 oraz 48b ust. 2 ustawy;
- ustalania odpłatności za pobyt w DPS w innej dacie, niż wydanie decyzji kierującej, co stanowi naruszenie art. 59 ust. 1 ustawy;
- zawierania kontraktów socjalnych na nieobowiązującym wzorze;
- braku wskazywania w zawiadomieniach o zakończeniu postępowania dowodowego przesłanek zależnych od strony, które nie zostały wykazane przez stronę na dzień wysłania zawiadomienia, co stanowi naruszenie art. 79a k.p.a.;
- przyznawania świadczeń pomimo braku pełnego rozpoznania sytuacji bytowej wnioskodawców, co stanowi naruszenie art. 107 ust. 1 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- wadliwego sformułowania sentencji decyzji przyznających prawo do zasiłku: stałego, okresowego, specjalnego celowego oraz przyznania prawa do posiłku dla dzieci, usług opiekuńczych oraz zmiany wysokości odpłatności za DPS, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.;
- nieprawidłowego uzasadniania faktycznego decyzji przyznających prawo do świadczeń z pomocy społecznej, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 6 oraz § 3 k.p.a.;

- nieprawidłowego uzasadniania prawnego wydawanych decyzji, które ze względu na nie odniesienie się do wszystkich przepisów przywołanych w podstawie prawnej decyzji, nie spełniają wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości: obciążenie pracowników socjalnych, wynikające z braku wypełnienia standardu zatrudnienia, niedostateczna znajomość przepisów: ustawy, k.p.a., rozporządzenia w sprawie wzoru kontraktu socjalnego oraz rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego..

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości: stwierdzone uchybienie i nieprawidłowości, z uwagi na ich charakter i wagę, nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki, wpływają jednakże na nieprawidłową realizację zadań określonych dla gminy w ustawie.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- Rada Miejska w zakresie wadliwego określenia w statucie zadań Ośrodka;
- Rada Miejska i Burmistrz Dobrodzienia w zakresie nie zapewnienia w budżecie Ośrodka środków finansowych koniecznych do zatrudnienia wymaganej przepisami ustawy liczby pracowników socjalnych;
- pracownicy socjalni w zakresie prowadzenia postępowań i sporządzania decyzji administracyjnych;
- Dyrektor Ośrodka w zakresie nadzoru nad realizowanymi przez jednostkę zadaniami pomocy społecznej.

Nadmienić należy, że do ustaleń zawartych w protokole kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Jednocześnie mając na uwadze odpowiedzialność za nieprawidłowości dotyczące:

- braku zatrudnienia wymaganej przepisami ustawy liczby pracowników socjalnych,
- nie spełnienia przez Ośrodek standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem się określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- nieprecyzyjnego określenia w statucie zakresu zadań Ośrodka,

odstępuje się od formułowania w powyższym zakresie zaleceń pokontrolnych Dyrektor Ośrodka. Zawiadomienie w tym przedmiocie zostanie przekazane organowi założycielskiemu jednostki kontrolowanej zgodnie z art. 128 ust. 6 ustawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,

zalecam:

- 1) rzetelne sporządzanie sprawozdawczości oraz terminowe przekazywanie jej Wojewodzie Opolskiemu w formie dokumentu elektronicznego z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 10 ustawy;
- 2) prowadzenie postępowań oraz wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy;
- 3) prowadzenie postępowań oraz wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z k.p.a.;
- 4) sporządzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz ich aktualizacji zgodnie z zasadami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- 5) zawieranie kontraktów socjalnych zgodnie z wzorem ustalonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzoru kontraktu socjalnego z dnia 8 listopada 2010 r.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przesłać do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres: ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.

4. W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w punkcie 1, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.
5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

Z up. Wojewody Opolskiego

**Małgorzata Krajewska
Zastępca Dyrektora
Wydział Polityki Społecznej**